

Pefit

105468

VG opplyste lørdag 18. september at invalide frontkjempere hittil bare har vært henvist til privat hjelpsomhet ved at ingen norsk offentlig instans har ydet dem noen som helst støtte og at heller ikke Rikstrygdeverket har villet ha noe med dem å gjøre. Hvis denne melding er korrekt står vi sannelig overfor et meget svart blad i vår sosiale, og moralske historie. Norge har allerede en årrekke hatt et temmelig godt renommé ute i verden for det arbeid som ytes syke, vanføre og arbeidsdyktige. Fremstående nordmenn har likeledes mer enn én gang nedlagt et meget verdifullt arbeid for lindring av nød blant flyktninger, displaced persons etc. — og så har vi i dag en rekke unge menn her i landet som er livsvarige kroplinger og som har vært nektet enhver offentlig støtte på grunn av deres politiske fortid. Stor fantasi skal det ikke til for å forestille seg hvorledes helt eller delvis arbeidsdyktige invalider faktisk lever når de er totalt uten offentlige bidrag.

og når det gjelder hjelp til vanføre og hjelpelese mennesker må all politisk antipati opphøre.

Selv midt under krig er det ifølge folkeretten, og også all medisinsk etikk, en klar plikt å sørge for at sårede fiendtlige soldater får samme behandling som egne, og det er her intet unntak selv når det er en prekær mangel på leger og forbindingssaker. Og dette gjelder vel å merke soldater som kanskje få timer i forveien har drept eller såret ens egne landsmenn. Noe unntak er det heller ikke at de fiendtlige soldater representerer et aggressivt diktatur. I alle tilfelle er en såret og lemlestet soldat et menneske som har krav på behandling og pleie, uansett fargen på uniformen.

Noen reell unnskyldning for våre unnlattelser er det heller ikke at det var politisk daddelverdige handlinger som førte en rekke nordmenn inn i invaliditet. Så avstumpet er vi vel ikke at vi mener at f. eks. en syttenåring som pådrar seg livsvarig invaliditet ved at han kjører i fjellveggen med en stjålet bil ikke har krav på offentlig hjelp fordi han har forbrutt seg mot våre lover. Og det er svært vanskelig å innse at en litt eldre guttunge, som ut fra forblindet idealisme, påtrykk hjemmefra eller ren eventyrlyst, meldte seg til tysk krigstjeneste er mer inhuman enn en medisinsk utdannet embetsmann som med vitende og vilje ikke har sørget for at hjelpelese kroplinger har fått den nødvendige støtte.

I de siste årene har ledende norske politikere gjentatte ganger tatt til orde for en omfattende hjelp til underutviklede land. Og den klart uttalte forutsetning for denne velmente og berettigede hjelp har alltid vært at det aldri skulle tas politiske hensyn til styreformene i vedkommende land. Med henblikk på Norges nåværende utenrikspolitiske stilling betyr dette at vi i dette tilfelle har vært såpass rommelige at vi kan tenke oss å hjelpe underernærte og syke mennesker i land som flere hos oss dessverre betrakter som potensielle fiender. At vi derimot samtidig tar politiske hensyn når det gjelder hjelp til invalider her i landet, er i beste fall en slående mangel på konsekvens. Og når en hører at invalide frontkjempere først i dag, snart ti år etter freden, får de nødvendige proteser fra tysk hold, er en fristet til å si at vi her står overfor en nasjonal skam av dimensjoner. Iallfall bør vi heretter tale litt mer dempet om vår egen velferdsstat, og dessuten være litt mer beskjedne når vi overfor andre land opptre som humanitetens forkjempere.

For å unngå eventuell mistenkeliggjørelse vil jeg tilføye at undertegnede hverken har slekt eller venner som er invalide frontkjem-

pere, og at jeg heller ikke kjenner eller har snakket med noen av dem. Jeg kjenner derimot litt til krigsinvaliders stilling fra den annen side, fra den bataljon hvor jeg selv deltok under krigen, og jeg vet nokså godt hvilke vilkår de har, selv når de har offentlig stønad, selv når de var på den «rette» siden. Og livsvarlig krigsinvaliditet er en slik skjebne at ingen tidligere politiske misgjerninger rettfærdiggjør at vi lar hjelpelese kroplinger være helt uten støtte.

Det bør også tilføyes at offentlig hjelp til invalide frontkjempere selvfølgelig ikke impliserer at en angrepskrig — eller preventiv krig mot Sovjet var eller er berettiget. Undertegnede er også i dag motstander av såvel vest-tysk som øst-tysk opprustning, og mener likeledes at Sovjets politikk ikke er den eneste årsak til det spente forhold mellom øst og vest i vår tid. Men dette er politiske resonnementer som ikke må innvirke på vår soleklare medmenneskelige plikt til å hjelpe enhver invalid, uansett politisk bakgrunn. Hvis vi her, i vårt relativt velstående og velordnede samfunn, overlater enkelte hjelpelese til fortsatt sin egen skjebne, da har vår moral og vår medmenneskelighet en ansvarspålelse fått varig ulivssår under krigen, og det lover ikke godt. — Vi er allerede svært sent ute.